

achter de gevel
draag ik mijn huis
op de tong

kamers droomcellen vol
winding langs de wanden
woekert gras

schap na schap zakken letters
huidloos af van kast
naar kelder

deuren slaan naar binnen
open conserven
wecken stof

hoor hoe ik hier ontkom
het dak een luchtige oorschelp
wind klopt aan
ik spreek de woning uit

Ceciel Boudewijns

1 VOOR ELKAAR !

Vijf en zeventig jaar geleden,
was ik nog maar elf jaar.
Na vijf jaar oorlog begon de VREDE,
wat is VREDE? vroeg ik haar.

Het woord VREDE, zei toen mijn moeder,
moet je goed begrijpen, want,
VREDE betekent hier geen oorlog
misschien wel aan de andere kant.

Daar heerst nog een koude oorlog,
Of misschien het koude hart.
Want VREDE is alleen aanwezig
met veel warmte! aan de start.

Ook nu de kanonnen zwijgen,
al wel vijf en zeventig jaar!
Is VREDE niet voor niets te krijgen.
Wel warme harten voor elkaar!

Warme harten zijn erg nodig,
Ja, ik moest dit even kwijt,
nu een vreselijke ziekte
oorlog voert in vredestijd.

Philip van Kralingen

2

Ik doe wat ik wil
Ik ken geen oorlog / Mijn vader wel
De 2^e Wereld Oorlog geloof ik.

Hij zegt er niet veel over.
Alleen dat hij het nooit meer wil meemaken.
Hij was ook al in Nederlands-Indië geweest.
Hij wel. Ik weet nergens een flikker van
Leef in vrijheid.

Is toch normaal. Moet ik daar dankbaar voor zijn?
Voor op mijn knieën liggen?
Eigenlijk wel he?
Mensen hebben gevochten voor mijn vrijheid.
Daar mag ik best een keer over nadenken.
Wij zijn toch een stel verwende krengen.
Die alles als vanzelfsprekend beschouwen.
Opnieuw beginnen.

Respect voor allen die vochten voor de vrijheid
Die ik nu heb.
Laat mij een keer door het stof gaan.
Het spijt me dat ik vrijheid altijd als vanzelfsprekend heb beschouwd.
IK zal het niet meer doen.
IK doe wat ik wil in een vrije wereld
maar ik denk nu wel aan degenen
die het gerealiseerd hebben.
Jongens mooi werk.
Laten we dat voor altijd behouden
Voor altijd.
IK wil niet meer terug.

Toon Bazelmans

KENNIS IN TIJDEN VAN VRIJHEID

Vrijheid biedt mogelijkheden
 Vrijheid geeft kennis prijs
 Vrijheid voor mijn zoon
 Luka vond in die vrijheid kennis
 en greep met beide handen de kansen aan.
 VMBO
 MBO niveau 4
 HBO
 en nu Oxford University
 Jongens grijp kansen in een vrije wereld
 Denk na/ Grijp kennis
 Dit is jouw vrijheid
 Die dient zich nu aan

Toon Bazelmans

VRIJHEIDSP LICHT

Als voeten staan om stil te staan
 en 2 minuten stilte door het lijf kruipen
 daverd het gebulder van weleer
 nog luider door gedachten,
 als tranentrekkend oud zeer.

Die twee minuten zo correct
 stram, star en zonder plooi
 edoch in gedachten verder
 terug naar oud bruin gedachtegoed
 de overwonnene overwinnaar verworpen.

Bevrijd van beperking om te denken
 gedachtig aan gevallen en meer
 bevreesd om de snelle boodschap
 in slechts twee woorden, de plicht
 op juiste keuzen, vandaag juist des te meer.

Sonn Franken

DE BAKENS HET VERZET

Met lange lieslaarzen staat de visser in de stroom
 zijn handen zijn de seismometer om de hengel
 stevig en zacht, op het water flikkert de dobber:
 een motorboot steigert op een muur van water.

De kaptein hangt aan de haak, de boot op het strand
 de dieselmotor krijgt een levenslang verbod. De handen
 stevig en zacht om de verbogen tralies; de ogen
 scheren over het water; in het riet schuiven
 de fluisterboten naar de zee als in Melopee.

De bakens zijn verzet. De kaptein trekt aan de stoomfluit
hij groet de visser en omgekeerd: klinkt het visserslatijn
in koor vanaf de oever vanuit de rietkraag: 'laat ons zingen
op alle vissen en vrouwen die hier niet zijn.

Nini Salet

7

HEILBOT

De maan is een kloot sterren
waarin het goed zwemmen is als vis
zegt de vader tegen zijn zoon David
die niet om de tuin te leiden is.

De zoon, strijkt de oude man -
met de hengel uitgerust - over
de broze bol. De herinneringen aan
de heilbot op de maan is opgelost.

Nini Salet

8

VOOR DE DODEN EEN SCHRALE TROOST

vrijheid is het houden van hobbykippen
je haan te laten kraaien als de waarheid
geweld wordt aangedaan maar ook de krant
te lezen waarin anders wordt beweerd

vrijheid is wanneer scherprechter en beulsknecht
duiven melken wanneer sabels roesten aan de muur
en kazernes sluiten de dienstplicht opgeschort

vrijheid is geluk dat bevochten is om ongestoord
te kunnen eten met vrouw of man en kind

Gerard Scharn

10

75 JAAR
(Leven in vrijheid)

75 JAAR
Het lijkt een eeuwigheid
geleden
dat ze
voor onze vrijheid
streden.
75 JAAR
In vrijheid
doen en laten

dankzij
heldhaftige soldaten.

75 JAAR

Een brug te ver,
de Ginkelse Hei,
ze vochten daar
voor jou en mij.

75 JAAR

Vrijheid
in geen getal te meten,
dit mag nooit of te nimmer
worden vergeten.

75 JAAR

Blijf het benoemen
en hen
voor onze vrijheid roemen.

75 JAAR

Maar hoe spijtig en naar,
wereldwijd tóch nog steeds
dreigend oorlogsgevaar !

José Gremmen-Jansen

12

MOMENTEN VAN GELUK

Er staat vrolijkheid in de tuin
eerst een paar stengels, dan
zonnekelken. Ze plooiën zich
open en glinsteren voor mij.

Het gras wil ik millimeteren
Het weerbericht verfoei ik, rij
naar het tapijt en vloek op de
aangekondigde buien.

Vroeger dacht ik in vierkanten
nu is er plaats voor cirkels met
afslagen naar de hoeken. Geen
gezeur over onevenwichtigheid.

Geluk ligt op vele plaatsen, bij
de groei van planten, de kleuren
van bloemen, schakeringen en
intervallen van de natuur.

Bij jou, mijn liefste, al zeuren
we de dagen tot punthoofden
en de nachten tot uitgekookte
standpunten, jij bent mijn thuis.

Erika de Stercke

13

AALSCHOLVER

Hoog droogt een zwarte schim
zijn wenkbrauwen in de wind
Wolken hebben haast
Water rept zich naar zee

Plastic wappert aan prikkeldraad
driehoeken steenkool schuiven
opwaarts naar het oosten
neerwaarts naar het westen

Gek, gek denken de ganzen
zij V-en van noord naar zuid
Een rivier met fly-over
bevaren en bevlogen

De geföhnde vogel
gereed voor weer een duik
Aal wordt verschalkt of
geknakt door een schroef

De duwer ploegt onbeschaamd
hijgt zijn diesel en stampt
De rivier lijkt onbewogen
De polder trilt en rilt.

Hanneke Acker

14

LEVEN IN VRIJHEID

Leven in vrijheid
is een kostbaar bezit
vol klank en kleur,
en geur van mensen;
die, zonder anderen te krenken,
mogen zeggen wat ze denken;
en die hun honger kunnen stillen
en kunnen gaan en staan
waarheen en waar ze willen;
die niet moeten vluchten,
geen oorlog hoeven duchten
hun eigen wetten respecteren
en hun regels weten te waarderen
die niet hoeven buigen en bukken
voor tirannen die hen onderdrukken.

Kortom: Houd uw vrijheid in ere
Om ellende te kunnen weren!

WANT VRIJHEID IS EEN KOSTBAAR BEZIT.

Theun van Zanden

15

ALS OF WANNEER

Als ik het voor 't zeggen had
kenden we honger, nood en oorlog alleen nog
uit een verleden geschiedenis.

Als ik het voor 't zeggen had
was naastenliefde een versleten woord.

Als ik het voor 't zeggen had
was er geleerd van het verleden
was er genoeg voor iedereen, in overvloed.

Als ik het voor 't zeggen had
was geen voordeur meer op slot,
want aankloppen was niet nodig.
Was 't scheppingsverhaal helemaal waar,
maar dan zonder appel en broedermoord.

Als ik het voor 't zeggen had
was de Nobelprijs voor de Vrede
iets onbegrijpelijks uit een ver verleden
want vrede is even logisch
als het ademen van een pasgeboren kind.

Ja vrede is even logisch
als het ademen van een pasgeboren kind.
Dus kom en sta hier even stil met mij
bij iedereen die op de vlucht is.
Eet eerst je mond even leeg
voordat we het over honger gaan hebben.
En praat vooral over wat je te zeggen hebt
over monddedode mensen.

Wanneer het straks weer donker wordt
jij uitkijkt naar het licht van de nieuwe morgen
gedenk dan alsjeblieft iedereen
die ook morgen weer moet leven
in weer een nieuwe donkere dag.

Marcel Vaandrager

HOE GEEF JE VRIJHEID DOOR?

Appelmoes peper zout
koffiemelk.
Díe geef je door.

Vrijheid geef je
door actief respect te tonen
voor andere meningen.

Vrijheid
een regenboog
bruisend palet van opinies
plaats genoeg voor iedereen.

Vrijheid is kwetsbaar broos
onze betere ik
ons verplaatsen in de ander
respect
voor niet-gedeelde meningen.

Vrijheid
ons virtuele gen dat wij doorgeven
door er onvoorwaardelijk naar te leven.

Vrijheid is een werkwoord.

Marcel Vaandrager

17

GEDICHT UNO – LEVEN IN VRIJHEID

5 mei 1945, Nederland is bevrijd!
Na 5 jaar oorlog en onderdrukking
is ieder zich maar al te bewust
Hoe kostbaar de vrijheid is,
wat de gevolgen zijn van haat
Wat er gebeurt wanneer we het respect voor de medemens
dreigen te verliezen
Hoe waardevol het is
te mogen leven in vrijheid
Keuzes te mogen maken in het volle bewustzijn van onze vrijheid
Maar is er op 5 mei 1945 daadwerkelijk iets veranderd?
Want hebben wij mensen niet altijd een keuze?
In tijden van oorlog, en in tijden van vrijheid?
Tussen goed en kwaad, tussen handelen en niets doen
Tussen haat en liefde, Tussen vertrouwen op God
Of zelf de touwtjes in handen nemen
Tussen wraak nemen
En vergeven
In tijden van oorlog en in tijden van vrijheid,
kan je je afvragen
Had ik een keuze? Heb ik een keuze?
Heb ik tijd om na te denken?
En waar kies ik dan voor?
Als individu maar zeker ook als individu binnen een groep
Of juist als individu binnen een groep
Makkelijk is dat niet
ook niet in vrijheid!

Ad Benard

18

HAAT, BEGRAAF HET

Al die miljoenen doden van WOII verplichten ons
tot bezinning
tot nadenken
over wat leven in vrijheid betekent
zijn we nu echt vrij?
vrij van haat, en

kunnen er voor kiezen
de haat te begraven?
of hebben we niets geleerd
en maken we
keer op keer
dezelfde fouten
Na de bevrijding kruipen een aantal voormalig verzetsstrijders
weer voorzichtig uit hun schuilplaatsen te tevoorschijn
5 jaar lang was je goed of fout
Dat kon niet anders
En nu, bevrijd, en met een hart vol haat
Kiezen zij ervoor om wraak te nemen
op foute dorpsgenoten
in de eigen straat, in de eigen buurt
mannen, vrouwen, en ook kinderen
moeten eraan geloven
het recht struikelt door de straten
en zo wordt op 8 mei 1945
een jonge fiere vrouw van 17 jaar
de vrijheid afgenomen
wat ging er mis?
Was het haar vader?
Lid van Volk en Vaderland
Waren het de Duitsers?
bij het gezin ingekwartierd
Of was het haar uitstraling?
Fier en vrij reed zij toch
ledere oorlogsdag
Rond op haar paard
alsof er niets aan de hand was!
en daarom wordt zij nu
aan haar haren afgevoerd
publiekelijk kaalgeschoren, vernederd, opgesloten
uitgejouwd, besmeurd,
onwetend, onbegrijpend,
hoewel zij nooit
een vlieg kwaad deed
werd ze nu...
ontmaagd, verkracht, in het pikkedonker
van de nacht
er knakte iets
bij haar, in die duistere periode
op die verlaten plek
waar de haat ongezien
zijn gang kon gaan
er knakte ook iets
aan de magie van
die nieuw verworven vrijheid
zij werd
na een paar weken
vrijgelaten
besmeurd, hongerig en stinkend
naar huis gestuurd
door de regen, door de modder
en nu mocht zij ook
leven in vrijheid
hoe moest zij verder?
net als al die andere slachtoffers?
die niet meer in staat waren te vergeten
te vergeven
ze trouwt en krijgt een kind
het leven gaat verder

tot de psychische klachten beginnen
de depressies, de opnames
de medicijnen
haar polsen
steeds dunner
zij heeft levenslang
en de daders
proberen ook te
leven in vrijheid
met dat ene geheim
dat zij iedere week moeten meenemen
naar de dorpskerk
waar het wordt dood gezwegen
vroeg of laat realiseren zij zich
dat leven in vrijheid betekent
dat je verantwoordelijk bent
voor je eigen keuzes
En dat je haat
Beter kan begraven
Want in oorlog en in vrijheid
Kan niets goeds uit haat voortkomen

Ad Benard

20

Vrijheid van Holland

Denkend aan Holland
zag ik een open landschap
waar al het goede oneindig was.
Ervoer ik trots op ons vooruitstrevend volk
met lef en vasthoudendheid aan idealen.

Denkend aan ons land
zag ik vrijheid en tolerantie
voor ieder geloof en overtuiging.
De mengeling die ontstond
heeft ons gemaakt tot wie we zijn.

Zonder al die andere culturen
zou Holland saai geworden zijn.
Soms noodgedwongen door oorlog en armoede
ontvluchten zij naar ons.
Wat een moede is daarvoor nodig!

Maar nu zie ik dat angst gewaardeerd wordt.
Gedraagt men zich als een klootzak
alsof het een fundamenteel recht is.
Is alles altijd de schuld van de ander.
Is de arrogantie vanzelfsprekend.

Als wij niet open stonden voor anderen
zouden wij als een nauwe steeg
in onze beleving te eng geworden zijn.
Waar alleen óns goed waarde zou hebben.
Wat een geestelijke armoede dan.

Maar de ander is niet langer welkom hier.

Historisch besef vervaagt.
Het populisme viert hoogtij.
Toch ook zij kwamen oorspronkelijk van ver.
Maar feiten doen er niet meer toe.

De onlogica viert hoogtij.
De werkelijkheid verdraaid.
De geschiedenis herschreven.
Beweert men zoals het uitkomt.
Is niets meer waar.

Denkend aan nu,
zie ik weinig integriteit.
Kan je nergens meer van op aan.
Heeft niets meer waarde.
Voelt niets meer veilig.

Denkend aan ons Holland,
worden anderen verbannen.
Is men zonder *menselijk* recht.
Wordt het uitzicht versmald
en is de horizon eindig.

Merel Toussaint

21

MIJN KINDEROORLOG

De lucht was /zwart/
Ik was een kind
en spannend in mijn hoofd.
Een beleving die ik nooit vergeet
heb ik mijzelf beloofd.

Het /zwart/ bewoog hoog in de lucht,
het waren er heel veel,
die jankend gierend onverdoofd,
een vliegtuig stort nu neer.
mijn verjaardag is beloofd.

De 10de Mei was het die dag,
en 6 jaar oud word ik.
Ik zat op mijn knie' tjes in mijn bed.
Het /zwart/ vergeet ik niet.
De herinnering is gered.

De oorlogs jaren gaan voorbij
de honger, verdriet en angst.
Mijn vader overlijdt nu ook.
Ik draag zijn kleren: /zwart/.
Mijn jeugd, gaat op, in rook.

De 5de Mei het was DE dag
De feestneuzen gaan op.
Ik trek m'n feestkleren nu aan.
En feestmuts op mijn kop.
/zwart/ is oranje nu voortaan.

MARSMAN MEETS SLAUERHOFF

Denkend aan vrijheid
Zie ik duizend gedachten
Geruststellend traag
door mijn hersenpan gaan
Niemand zit dan
op mijn oordeel te wachten
Niemand die mij
tot een mening verplicht
Vrij om te denken aan wat ik maar wil
Kan ik het leven voor even weer aan

.....

Alleen in mijn gedachten kan ik wonen
Ik kan daar dwalen door de ruimtes van mijn ongetemde geest
Van de zolder die nog vol ligt met verstofte idealen
Tot de kelder waar de wijsheid in een weckfles rustig rijpt

Alleen in mijn gedachten voel ik mij volkomen thuis
Ik kan er slapen in mijn bed van wilde dromen
Ik kan er koken op het vuur dat niet te blussen in me brandt
Maar vooral:
Ik kan er baden in de weelde van mijn eigen groot gelijk

Jacq Zinken

Zonder ketting

Leven in vrijheid is ongedwongen
Leven in vrijheid, los van terreur
Een vrij leven zonder chain

Aan ketting is allesbehalve vrij
Jouw trek als een Schreeuw om Vrijheid
Verbonden, dus samen één

Mijn leven in vrijheid, ruim 50 jaar
Ooit was ik boos, een beperking
Die zijn weerga niet kent; GEEN...!

Annejan Kuperus

Gemoedsgesteldheid

Ik kan geen informatie meer verdragen,
mijn hoofd zit vol stemmingen en vragen.
De dagen geven rouw op rouw,
ik zit geestelijk in het nauw.

Maar kijk, een duif strijkt neer,
ik zie de bloesem weer,
felrode tulpenkleur, getsjilp...
leven vol fleur.
De vijgenboom krijgt groene blaadjes
als open handjes naar het licht.

Zie 'loslaten' in het gezicht,
weer nieuwe kansen komen.
Herinneringen aan zij die gingen
zijn als jaarringen van bomen.
Ze gaan mee in nieuwe dromen,
we zijn erdoor gegroeid, versterkt, gemerkt.

Ons levenslied neemt ons verdriet
in liefde, tederheid en wijsheid op.
We zingen zacht met vrede en vreugde
door Christus' Troost verlicht.
De Goede Herder heeft ons verdriet-gemis gedragen.
Het aanschijn van de wereld
zet Hij in hemels licht!

Wim de Koeijer

27

Bedding

losgesmolten uit een ijzige greep
zoeken druppels vrijheid hun weg
oeverloos
richtingloos
niets dat ze weerhoudt
onstuitbaar in hun vrijheidsdrang
verwoestend
wat belemmert
slijten een bedding in
zo ingebed
komt vrijheid ergens

Karel van Koppen

28

SCHITTERING

Onder het lichtje
van de strekdam
denk ik aan het
voorbijgaande.

Meanderend tussen
oorlog en vrede
stroomt de rivier,
angstvallig ingedamd

Een bom bedoeld

voor de bruggen
raakte de Boompjes,
ruïneerde zijn huis

Zijn ring, zijn ring
Ook weg, alles weg
Dit Duitse water
bluste Rotterdam

Het puin van de stad
versterkte de kribben
In het late licht
glanzen natte stenen
Even een schittering
Vind ik een ring?

Hanneke Acker

29

STIL STAAN

De zon ontwaakt
Drie witte stenen* lichten op
Een musje tjipt, verbreekt even
De overvolle stilte

De witte stenen glanzen licht
Staan naast elkaar met onderop
Verse aarde met lentebloemen in volle bloei
Of in ontspringende knop
Wij staan daar stil, mijn moeder en ik, en elke keer
Ontroert het ons weer

De witte stenen vertellen voor eeuwig
Het verhaal van drie jonge mannen
35, 24 en 21 jaar
Drie namen vol strijd en moed en alles gegeven
Gingen niet terug
Mochten het niet overleven
Ze bleven

En zoals elk jaar staan wij ook deze keer
Bij 75 jaar, extra dankbaar stil
Mijn moeder in gedachten, en ik
En zoals elke keer
Ontroert het ons weer

* Deze drie oorlogsgraven bevinden zich op de algemene begraafplaats aan de Westerweg te Alkmaar, ter herinnering aan G.T. Allenby - Alde Seaman SS Pacific, sergeant H.P. Shipley - Pilot Royal Air Force en sergeant D.A. Cruickshank - Observer Royal Air Force.

Andrea van Sloterdijck

vrijheid

stilstaan op vier mei
dat slechts twee minuten duurt
gedachteloos vrij

Adrie Hogenhorst

32

Woordeloos saluut

Mijn vader vluchtte
Ergens uit een kamp in Duitsland
Terug naar Nederland

Hij vluchtte met een vriend
Op een nacht weggeslopen
Vanonder kapot gaas door modder gekropen
Ver weg uit het zicht
Van bewegend seinlicht

En rennen en rennen en heel lang lopen
Gespannen luisteren en hopen
Dat voetstappen ver weg bleven
Angstzweet hen niet zou prijsgeven
Nachtgeluiden alleen dieren omschreven
Wolken en lucht maanloos
Veilig donker bleven
Mijn vader vluchtte en vocht
Vocht voor zijn leven

Pap... hoe is dat gegaan
Pap, hoe ben je teruggegaan, die vriend...
Pap...

Maar er werd niet over gepraat, antwoorden kwamen niet
Bleven verscholen en verstopt in afgeschermd verdriet
Alleen op 4 mei in die ene minuut
Sprak hij een intens verdrietig, woordeloos saluut

Andrea Sloterdijck

34

VERSCHILLENDE KIJK OP VRIJHEID

Wat ik wil is niet wat ik doe
Maar wat ik wil doet er ook niet toe .
Geef mij een pil.
Pil voor wat ik niet wil, maar wel moet.
Pil waardoor ik vergeet wat ik wil
En wat er voor mij toe doet.
...

En...
doe ik het goed?
Doe ik het voorgoed?

voor altijd?
Al. die. tijd. kwijt.
Voor iets dat er toe doet
volgens jou, maar niet voor mij?
en omdat jij niet anders weet,
dus ook nergens naar zoekt
zit je vast...

maar voel je je vrij.

Puck Fastenau

35

zere knieën

hier geen haast op weg naar de dood
we zalven de zere knieën
voor we de trap op gaan
daar wordt op de vlucht voor de dood
wie door de knieën zakt
op de rug mee gedragen

hier is het oud worden in albasten vrijheid
wij wassen onze ziel
met jonge mensen
daar wast men wonden van kinderen
houdt ze onderweg
zo lang het kan

hier maken we op weg naar de dood
nog plannen om een dagje
naar het strand te gaan
daar beneemt een navigatievergissing
mensen in ziekenhuizen
alsnog hun toekomst

waar wij naar het einde de ogen open
houden om ons als we genoeg weten
in het zand te vlijen
houden kinderen daar om niet gezien
te worden beide handen
voor hun ogen

Liesbeth Ulijn

36

Leven in vrijheid

Wanneer ik oordeelloos ben,
sta ik open voor de waarheid.
Wanneer ik zorgeloos ben,
ben ik vrij en onbevangen.
Wanneer ik verwachtingsloos ben,
accepteer ik wat de stroom van het leven brengt.

Wanneer ik volledig gedachteloos ben,
ben ik leegte, ervaar ik flow, ruimte en liefde
Dan ben ik vrij. Leef ik in vrijheid.

Wanneer ik vrij ben van gedachten.
Kan ik vol overgave aanwezig zijn.
Aanwezig zijn in ieder moment.
Vrij, open en liefdevol.
Leven vanuit vrijheid, leven in vrijheid.

Zonder er iets mee te hoeven.
Zonder ze vast te houden.
Zonder ze te veroordelen.
Ze er gewoon te laten zijn.
Ebben ze weer weg.
Laten ze mij los.
Laten ze mij achter in rust.
Kom ik in deze rust tot de kern van het leven.
Vanuit deze kern kan ik leven in vrijheid.

Mensen die leven in vrijheid
Mensen die leven in vrijheid herken je.
Mensen die leven in vrijheid stralen rust en vertrouwen uit
en drijven waanideeën uit.

Mensen die leven in vrijheid leven zijn intelligent
en spreken verschillende talen door hun talent.
Mensen die leven in vrijheid spreken ook de taal van de liefde.

Mensen die leven in vrijheid zijn door de liefde onbevangen
en pakken spinnen op of zelfs slangen
Mensen die leven in vrijheid hebben toegang tot helende energie
en door hun handen op te leggen, zullen ze zieken genezen.

De liefde helpt mensen om een leven in vrijheid voor te leven
En de hoop op een leven in vrijheid door te geven.
De tekenen kunnen hun boodschap kracht bijzetten

Door op bovenstaande tekenen te letten.
Weet je wie er echt richting geven
naar een liefdevol en vrij leven.

Arna Vliegen

37

Leven in vrijheid

Wanneer ik het lef heb
om gewoon aanwezig te zijn bij de rivier van gedachten,
die door mijn hoofd stroomt.
Nieuwsgierig te zijn naar welke gedachten er zijn.
Zonder er iets mee te hoeven.
Zonder ze te geloven.
Ze zo van hun kracht te beroven.
Mijzelf zo naar de stilte te begeven.
Kom ik tot de kern van het leven.
Het leven in vrijheid.

Wanneer ik het lef heb
om gewoon aanwezig te zijn bij de rivier aan emoties.
Nieuwsgierig naar welke emoties er door mij heen stromen.

Arna Vliegen

38

VIER MEI

Een schaduw valt over het landschap
als op vier mei in de avond
de klok acht keer slaat.

Mensen zijn in gedachten,
wachtend op wat er komen gaat,
als gemeenschap samengekomen¹,
om te herdenken
wat een leed, lang geleden
mensen toen is aangedaan.

Kan het niet steeds
hier en nu
en elk moment
opnieuw ontstaan,
als de mens niet heeft begrepen
wat de basis is van zijn bestaan?

"Oh, Bron van Licht",
in mijzelf geroepen,
in nood vragend naar haar bestaan,
toen er geen Licht meer was,
slechts duister
een niet verder kunnen gaan.

Ieder mens is blijven twijfelen
of het geluk dat op hem wacht
in zichzelf wel ligt besloten
ook in de diepste, donkerste nacht.

Juist dan kan in een flits
een straal worden herkend,
van Licht, van Liefde
voor ieder mens bestemd.

Herkennend ieders eigen aandeel,
wat is daarvan mijn eigen draad?
Een draad die ik kan volgen,
om te zien
wat ik zelf kan doen misschien
om het leed te doen keren,
misverstand om van te leren,
mijn kracht durven gebruiken.

Hadewych Remkes Werner

¹ Nu, 4 mei 2020, in verband met het Corona virus: Als **gemeenschap in gedachten** samengekomen

Sterk durven staan,
al is het maar in zachte woorden
die toch niet mis zijn te verstaan.

Sprankelend Licht daar in mijzelf
leven gevend en vanzelf
vrijheid met zich dragend,
voor de ander en voor wie ik ben
in een altijd weer samenkomen.

Hemel en aarde,
een gelijkwaardig belang,
hoor het gezang
van de vogels in de natuur,
hun leven zo puur.

Laat ons richten naar die natuur in ons
en dan samen, als een sterk gegons
het leven vieren in al zijn pracht,
vergeten zullen we niet die donkere nacht.

Maar zon en Licht zijn ons bestaan
laten we zo dan verder gaan,
tot ieder en allen dit hebben begrepen
en niemand meer verstopt zit, benepen.

Ieder in zijn eigen pracht
van innerlijke kracht,
opgedragen aan het scheppende geheel
van Liefde.

Hadewych Remkes Werner

Leven in vrijheid,

Dodelijk gevoelloos tegen mens en dier,
waarom doe je dit, wat doe jij hier?
Je ontnemt ieders vrijheid
en voor als je het nog niet wist wij leven hier!
Ik weet het we hebben het niet altijd goed gedaan
maar daarom hoef jij nog niet zo dodelijk om je heen te slaan.
We speculeren over hoe we jou moeten bestrijden
in deze moeilijke tijden,
je bent hardnekkig en koud
en laat dierbare lijden
waar iedereen van houdt.
Je bezorgd onrust, eenzaamheid en pijn,
hoelang ga jij nog slachtoffers maken?
We willen zo graag ons leven
en vrijheid terug en weer bij elkaar zijn!
De duivel het kwaad
ik had het nog nooit gezien
maar weet nu dat het op jou het Coronavirus slaat!
Maar hoe harder jij blijft trappen
zullen zij jou ooit ook snappen

en genadeloos terug klappen!
Wij zullen de wereld gaan beschermen
tegen jou onnodig geweld
en de vlaggen uit gaan hangen als jij bent geveld!
Wij zullen dan met liefde zingen
want gaan ook deze duivel overwinnen!!

Ilone Nout Diemel

42

Weet je nog?

Weet je nog dat wij daar liepen,
Spinrag wegvegend,
De golfslag van de rivier onze voetstappen begeleidde.
De zon dreef op het water
En niets vermoedend wiekten de ganzen met zacht geluid
En vouwden hun vleugels
Op weg waarheen waarnaartoe?
Zouden ze straks keren
En hun vluchtgegevens aan mij overdragen?

André van Vuure

43

Leven in Vrijheid

Alles wilden ze stelen
Die Moffen, toentertijd,
Zelfs mijn vliegende Hollander
Raakte ik kwijt.
"Hou je handen thuis", schreeuwde ik
"Ga naar je Heimat terug"
'k Heb hem van opa gekregen
Zo vele jaren terug.
Het mocht niet baten
Al ging ik nog zo tekeer
M'n speelgoed, voorgoed verdwenen,
Zag ik nooit weer.
Vele jaren later
Spelend op het Noordzeestrand,
Zag ik mijn vliegende Hollander
In een Duitse kinderhand.
Mijn vader, in z'n beste Duits,
Legde uit hoe het zat.
Ik kreeg mijn kar weer terug,
Mijn kinderschat.
Leven in vrijheid betekent
Van alles: een kar op het strand
En een gevulde kinderhand.
Spelen in vrijheid, in 't Noordzeezand.

André van Vuure

Het heimelijke winstbejag
ging domineren.
Kleren maskeren
verlangen naar HET,
zij/hij werd vergeten.
Ontdaan van schaamte
heeft men recht
op lijf en leden.
Opzichtige bevestiging
zie nu die ander staan:
alleen gelaten naaktheid.
Hoe lang dat eenzame
negeren?

Kees Walstra

Eigenbelang,
het fort van het bewuste IK,
hoe kwetsbaar zijn je muren.
Laat neer die ophaalbrug
en slecht de muren.
Want eigenbelang van velen
lijkt werkelijk van belang.
Totaliteit is onbegrensd
waar IK de ander kent
die niet bedreigt.
Zo zal het vrede zijn.

Kees Walstra

NATTE BERGEN ZAND

De rivier loopt op haar laatste benen,
kabbelt langs het strand uit
in de ebberende zee.

Twee jongens scheppen
op het brede strand,
natte bergen zand
vormen daar spontaan
dijken en kanalen.

Hun kromme ruggen
werken op tegen de vloed
die onverbiddelijk komt.
dat water maakt straks alles glad.

Freek Boon

TINY HOUSE

laten we ons bevrijden van het teveel aan planken in onze schuren
laten we daar zolders timmeren van dat teveel voor dat teveel
tot lege zolders ons vertellen dat er geen planken
meer resten om op te bergen, we
zijn te klein voor onze zolders

we maken het wigwamgebaar boven de haardos, denken aan stan laurel
lichten weemoedig de zolderdakpan, zien in verte ons huis
roepen *tiny tiny tiny house* naar ons huis alsof
we een geliefde verleiden, wachten
verleiden is wachten

we zien staafmixers & eiken meubelen het luchtruim kiezen
ouderparen zich losmaken van de elfenbank
volwassen grut terugkeren en krimpen
de wind die inhaleert, de wand
het zojuist ontkiemde huis

Hein van der Schoot

50

HOE TE LEVEN

een knoop gevonden, een luchtje ontdekt, een half-
stok jas, oud zeer tussen kierende vloerdelen en
de sleutel van een weggefietst kettingslot

posters van de muur gehaald, archiefkast leeg
laten lopen, de bladblazer het huis door
gejaagd, de muren roomwit gesaust

kalender verlost van ontdane maanden, met tuin-
deuren geklapwiekt, geluisterd naar scholeksters
met een boodschap en een vliegreis geboekt

tussen de buxushagen een folder van de Gamma
gevonden, leek op aangeschoten wild, veel
korting op het betere hang- en sluitwerk

Hein van der Schoot

51

Niet te oud om te leren?

Dichten is misschien hetzelfde
wat een schilder doet met kwast.
Want een dichter pakt zijn schrijfpen
ook tussen duim en vinger vast.
En vertelt in geur en kleuren
als een schilder op zijn doek.
Lees het en bekijk de woorden
in zijn kleurig dichtersboek.

Dit is dus mijn inspiratie
na een Corona verjaardags dag.

Met eenmetervijftig afstand, zag ik
dat er een kado'tje lag.
Een handleiding vol ideeën
hoe men een gedicht, verdicht.
Maar ik moet nog heel veel leren,
'T heeft wel mijn horizon verlicht.

Daarna terug in vele jaren,
ja wel vijfenzeventig jaar.
Over bevrijding van ons stadje
Lag er nu een mooi boek klaar.
Moet er helemaal aan beginnen
in die tijd, pas elf jaar jong,
had mijn feestmuts toen verloren,
maar niet generaal Piron.

Vol verwachting naar het tuinfeest
aan de Linge vlak bij huis,
heel dichtbij waar samen komen
goede vrienden bij hem thuis.
Nu was het de beurt aan jullie,
het begon met post nl,
die mij een A4 groot poststuk
bracht, van Sr.web, ja wel.

Ik was de dank nog niet te boven,
er lag al weer een pakje klaar.
Ik kan het bijna niet geloven
over "geloven", zeg het maar,
want ene mijnheer van Schaik
en een zekere mijnheer Slob
hebben nu een boek geschreven
van het spreken over God.

Nu ga ik jullie dus beloven,
alle boeken lees ik door.
Soms moet ik er wel mee stoppen
dan gaat de Macula mij voor.
komt mijn oogarts op de proppen
raadt mij weer een oogprik aan.
om de 4 of soms 5 weken moet ik
opnieuw naar Woerden gaan.

Maar alvorens ik ga zegge
lieve kinderen heel veel dank.
Het kado van B & B gekregen
voor het kleinste glaasje drank,
en ik weer naar huis ging rijden,
en ik dacht: wat ga ik doen?
kreeg ik toch een beetje heimwee,
naar jullie en het gezellige plantsoen!

Toch wil ik ook nog vermelden
lieve aandacht van de kerk:
telefoontjes, tulpen, kaarten,
en een roos zo mooi en sterk.
Het staat in mijn huis te pronken,
en telkens als ik er naar kijk.
Lieve zuster, beste broeders,
dan voel ik mij opnieuw toch rijk!

Ter gelegenheid van mijn 87ste verjaardag

52

DE STROMING

op de bodem ligt een spons
hij kwam daar door een plons
hij wil vrij leven in het hoge water
maar hij zit vast in een diepe kater

na 75 jaar lijden en verliezen begint het water te stromen
de spons drijft langzaam naar boven
onderweg ziet hij een boze vis
die hapt naar hem maar hapt net mis
de spons komt een zeester tegen
ze stijgen beide richting regen

op een dag leven de spons en de ster vrij aan de vlakte
ze zijn blij, zonder vis aan hun gedachte

Abel Jooren (Cambium)

53

Vrijheid is als het water van een rivier
Soms is er veel
Soms is er weinig
Soms wordt het belemmerd
Soms te veel losgelaten
maar of het nu is of later
Of het werkelijkheid is of schijn
het zal nooit helemaal verdwenen zijn

Dianne Fens (cambium)

54

VRIJHEID

Wat houdt vrijheid in?
Is dat jezelf zijn?
Of jezelf kunnen uiten in elke zin?
Al is het verschil zo klein

Vogels vliegen vrij in de lucht
De rivier stroomt vrij in zijn loop
De wind waait als een diepe zucht
De natuur in zijn eigen kringloop

Is vrijheid het belangrijkste in het leven?
Na 75 jaar zullen we het wel weten
Vrijheid geef je door wordt er gezegd
Het is ons recht
Maar hoe geef je het door als je niks anders kent?
Denk aan vrijheid en neemt een moment

Elke dag wordt gestreden voor vrijheid
Maar het is in onze gedachten voor altijd

55

HET IS TIJD

de zon komt op
G E L E I D E L I J K
zoals golven de kust naderen
zoals de vogels hun vleugels spreiden
zoals de wind waait
door mijn haren
en de hare
de zon gaat onder
H E T I S T I J D

Stella Kooyman (Cambium)

56

opa, vertel nog eens...

opa, vertel nog eens over die tanks
en Tommies die Vlissingen bevrijden
toen jij werd geboren vielen daar toch
de eerste bommen? Ja, jongen luister

de Slag om de Schelde was begonnen

monotoon geronk van bommenwerpers
angstwekkend gejang van Stuka's in duikvlucht
gebulder van kanonnen
sirenes en vlammen, geur van brand

's nachts wachten achter de voordeur
vader met een koffer, moeder met mijn zusje
hard gedreun, onweer zegt mijn vader
angstig rennen naar de schuilkelder

soms schuilen onder de trap of tafel
met een emmer of pan op je hoofd
flitsen van inslagen, in de stilte erna
geluid van brandweer en ziekenwagens

in de duinen bunkers en geschut
overal prikkeldraad en borden met
doodskoppen: pas op mijnen
avondklok, verduistering, gordijnen dicht

dreigende cadans van laarzen op straat
grijze uniformen, schimmen langs het raam
daarna verdwenen mannen en vrouwen
ze zaten in het verzet of waren jood

's winters kleumen rond een kachelkje

bomen in de buurt opgestookt
ijs op de ramen, kranen bevroren
met je jas en sokken aan in bed,

soms koud eten want gas was schaars
met een pannetje naar de gaarkeuken
voor wat waterige soep, te weinig
want opa en oma aten ook bij ons

gebrek aan alles: zeep, koffie, suiker
lange rijen voor brood op de bon
klompen met zolen van autoband
een rubberslang als fietsband

plotseling: bombardementen op de dijken
Walcheren onder water gezet
voor de bevrijding van Europa
de Noordzee stroomde door de dorpen

Britse commando's landen op
1 november 1944 bij Vlissingen
het gehate herrenvolk vlucht
hakenkruis en adelaar gaan in vlammen op

wat bleef waren bunkers en kraters
in de straten overal puin en gruis
op boulevard enkel nog wankele gevels
macabere skeletten leunend op elkaar

op het strand spoelen zeemijnen aan
gedumpte granaten in sloten en gaten
de oorlog laat pijnlijke littekens na
mensen zonder armen of benen

in eindeloze rijen rusten onze bevrijders
soms jongens nog van 18 jaar gaven hun leven
miljoenen moeders treurden om hun zonen
Duitse moeders verloren hun geliefden ook

bevrijding betekent vrijheid en democratie
het lijkt na driekwart eeuw zo vanzelfsprekend
te mogen zeggen en schrijven wat je wilt
besef van dit recht moet worden doorgegeven

vrijheid vraagt herdenken en vieren
toen ik klein was werd 5 mei een feest
met oranje sjerp om oranje boven zingen
op de radio: Bless'Em All, van Vera Lynn

vrijheid vraagt bescherming met woord en daad
opa, zou ik dapper zijn als er oorlog komt?
jongen, wie durft een held te zijn als je
kans loopt je leven te verliezen?

opa, waarom huil je nou?
het is toch feest, waar denk je aan?
aan jou jongen, dat wij, jij en ik vrij zijn
maar zoveel mensen in andere landen niet

beschaving is kwetsbaar,
vrede is teer

